

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN

Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto
Kształcenie literackie i kulturowe				
- z pomocą nauczyciela omawia elementy świata przedstawionego; - rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; - rozpoznaje wers i strofę; - opowiada o wydarzeniach fabuły; - opowiada o bohaterach czytanych utworów; - wskazuje w utworze bohaterów głównych; - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; - stara się określić temat tekstu; - dostrzega tytuł; - wie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa).	- omawia elementy świata przedstawionego; - rozpoznaje fikcję literacką; - rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; - rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę lub powieść; - rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenieśnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie; - rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren; - opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń; - odróżnia dialog od monologu; - charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach; - rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową; - wskazuje w utworze bohaterów	- omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji; - rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; - rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; - rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenieśnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje; - omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty; - rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren; - opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; - odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze; - charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych	- bez trudu i trafnie omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji; - rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; - rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; - zna i bezbłędnie rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenieśnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje; - omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty; - rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren; - barwnie opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; - odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze; - w ciekawy sposób charakteryzuje	- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym - podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych - dostrzega symboliczne treści w utworach literackich - stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów - dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworów poetyckich - w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny - kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury - wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury

	głównych i drugoplanowych; • określa tematykę utworu; • wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; • objaśnia znaczenia dosłowne w tekstach; przedstawia własne rozumienie utworu; 16) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) określa temat tekstu; 2) dostrzega tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie; 3) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa); 4) odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	utworach; • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; • określa tematykę oraz problematykę utworu; • wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach; • określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi; • przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia; • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne; • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; • określa temat i główną myśl tekstu; • dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie); • odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych; • odróżnia informacje o faktach od opinii; • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna,	podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach; • bezbłędnie rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; • zawsze wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; • trafnie określa tematykę oraz problematykę utworu; • wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach; • określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi; • przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia; • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; • w ciekawy sposób wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; • trafnie określa temat i główną myśl tekstu; • dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie); • odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;	
--	--	---	---	--

		radiowa); • odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.	• odróżnia informacje o faktach od opinii; • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją; • odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	
Kształcenie językowe.				
• stara się stosować w wypowiedzi poprawne formy gramatyczne wyrazów odmienne; • rozpoznaje z pomocą nauczyciela wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące. • w większości rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; • podaje przykłady synonimów. • stara się identyfikować nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; • rozpoznaje niewerbalne środki komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); • dzieli wyraz na litery i sylaby. • stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; • stara się używać znanych mu znaków interpunkcyjnych.	• rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik); • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika; • stopniuje przymiotniki i przysłówki; • nazywa części zdania; • rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; • rozpoznaje w tekście typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań. • używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej • w większości rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; • rozpoznaje w wypowiedziach	• rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście; • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; • dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to; • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki; • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmienne; • poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;	• bezbłędnie rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście; • zawsze odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; • dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście; • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki; • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmienne;	• świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki • swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy zdania i budowy tekstu wypowiedziach ustnych i pisemnych rozpoznaje z pomocą nauczyciela w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik); • funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu • swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji • przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii • przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej • świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia

	związki frazeologiczne; • podaje przykłady synonimów. • identyfikuje tekst jako komunikat; • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; • określa sytuację komunikacyjną; • rozpoznaje niewerbalne środki komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); • dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby. • stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; • stara się używać znanych mu znaków interpunkcyjnych.	• nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik); • rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny; • rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozumie ich funkcje i je stosuje; • rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej; • przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.; • używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej; • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, w większości rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach; • rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące; • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; • • rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych	• poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach; • nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik); • rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny; • rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozumie ich funkcje i je stosuje; • rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej • przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie. • używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej; • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach; • rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;	warstwy językowej wypowiedzi
--	---	---	--	------------------------------

		wypowiedziach. • identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny; • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; • określa sytuację komunikacyjną; • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); • rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów. • stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.	• rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach. • • identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny; • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; • określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi; • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); • rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów; • stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi. • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.	
Tworzenie wypowiedzi				
• uczestniczy w rozmowie na zadany temat. • stara się tworzyć wypowiedzi w znanych mu formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, gratulacje;	• uczestniczy w rozmowie na zadany temat; • tworzy logiczną wypowiedź. • stara się tworzyć wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z	• uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części; • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;	• uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens; • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując	• pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych • operuje bogatym słownictwem z

• opowiada o przeczytanych tekstach.	filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiętnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; • wygłasza z pamięci krótki tekst; • tworzy plan odtworzy tekst; • opowiada o przeczytanych tekstach; • rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje; • tworzy opowiadania związane z treścią utworu.	• dokonuje selekcji informacji; • zna zasady budowania akapitów; • tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiętnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; • wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym; • tworzy plan odtworzy i tworzy tekst; • redaguje notatki; • opowiada o przeczytanych tekstach; • rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej; • tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.	odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; • dokonuje selekcji informacji; • zna zasady budowania akapitów. • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiętnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; • wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem; • tworzy plan odtworzy i tworzy tekst; • redaguje notatki; • opowiada o przeczytanych tekstach; • rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej; • tworzy opowiadania związane z treścią utworu; • wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.	różnych kręgów tematycznych • w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi • zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i wydzielenie myślowe w formie akapitów • redaguje twórcze, oryginalne teksty
--	--	---	---	---